

Oslo, 17. oktober 2022

Innspill fra Unge Kunstneres Samfund (UKS) til stortingshøring om Prop. 1S - Statsbudsjettet 2023 (kapitler fordelt til utdannings- og forskningskomiteen)

I forslaget til statsbudsjett for 2023 legges det opp til å innføre studieavgift for studenter fra land utenfor EØS/Sveits. Forslaget strider mot det grunnleggende prinsippet i norsk utdanningspolitikk om gratis skolegang for alle. Det vil være dramatisk for kunsthøgskolene, studentene og for den norske kunstscenen.

Norge har et av verdens mest åpne og tilgjengelige utdanningsystemer. Høyt kompetente forskere, kunstnere, leger og ingeniører har brukt utdanningen sin til å skape ny kunnskap og innovasjon på sine fagfelt, til beste for det norske samfunnet og for verden. Studentene som kommer til Norge har ulike bakgrunner, på tvers av kultur, klasse, religion, sosial og etnisk tilhørighet, kjønn og seksuell identitet, og tar med seg et mangfold av perspektiver, noe som igjen bidrar til å skape et miljø preget av samarbeid, utvikling og kunnskapsutveksling. Dette vil gå tapt hvis forslaget om skolepenger går igjennom, som i realiteten vil føre til økte klasseforskjeller og et tap av mangfold.

Budsjettforslaget legger opp til at studenter skal velge norske universiteter på grunn av kvaliteten, ikke på grunn av prisen. De to kan ikke settes opp opp mot hverandre: det ene utelukker ikke det andre. Prisen på en utdanning er ingen garanti for høy kvalitet, noe utallige eksempler fra resten av verden viser. Den høye kvaliteten på utdanning i Norge må ikke bli en luksusvare forbeholdt verdens rikeste. Det vil være stikk i strid med prinsippene om retten til utdanning fra FNs Bærekraftsmål (4) som Norge har forpliktet seg til og tar sterkt til orde for.

De alvorlige klimautfordringene vi står overfor krever en felles innsats for et grønt skifte. Vi kan ikke la noen stå utenfor. Å gjøre utdanning tilgjengelig for alle er den eneste måten vi kan navigere gjennom krisen. Unge, hardtarbeidende, kreative og oppfinnsomme studenter vil bidra til å skape kunnskap for en bedre verden, ikke bare et bedre Norge eller Europa. Det er allerede en høy økonomisk terskel for å studere i Norge: under dagens regler må studenter fra land utenfor EU/EØS/Sveits stille med et garantibeløp for livsopphold på 128 887 kroner for hvert år de studerer. Disse studentene kan heller ikke søke om lån og stipend, og i tillegg kommer et årlig visumgebyr på 5 900 kroner siden UDI kun utsteder visum på årlig basis, på tross av at studenter som regel følger flerårige studieprogrammer. Dette er allerede eksepsjonelt i en europeisk sammenheng, og kommer på toppen av levekostnadene som student i et av verdens dyreste land.

Kap. 260 – post 50 og post 70

Høyere kunstutdanning er internasjonale utdanninger hvor en mangfoldig og internasjonal studentgruppe bidrar til å øke kvaliteten på utdanningen. Kunsthøgskolene er små, men kostbare utdanninger, og det er ventet at studieavgiftene vil bli høye og utestenge svært mange kvalifiserte kandidater. De internasjonale utdanningene i kunst har vært avgjørende i å bygge opp internasjonale kunstmiljøer i Norge, og bidrar til åpne verden for kunst skapt i Norge.

Forslag til merknad: *Utdannings- og forskningskomiteen ber om at kuttene knyttet til skolepenger for studenter fra land utenfor EU/EØS/Sveits reverseres, slik at tilskuddet til post 50 økes med 74,4 millioner kroner, fordelt med 68,6 mill. kroner for universiteter og statlige høyskoler over kap. 260, post 50 og 5,8 mill. kroner for private høyskoler over kap. 260, post 70.*

Med vennlig hilsen,

Unge Kunstneres Samfund
ved styreleder Steffen Håndlykken

Om Unge Kunstneres Samfund

UKS er en fagpolitisk medlemsorganisasjon for profesjonelle kunstnere og et visningssted for samtidskunst. Foreningen ble stiftet av kunstnere og for kunstnere i 1921. UKS arbeider for å bedre kunstnerens sosiale, økonomiske, ideelle og faglige rettigheter.

